

H. Mackiewicz, A. Mackiewicz

Olsztyn-Stare Miasto, st. XXIV (ul.
Okopowa 18, 19), AZP 24-61/24

Informator Archeologiczny : badania 30, 272-273

1996

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Edward Drużyłowski. Wyniki badań zostaną opublikowane w „Śląskich Sprawozdaniach Archeologicznych”. Badania nie będą kontynuowane.

OLSZTYN,

Zamek, st. XXIII
wykop 3, 4,
AZP 24-61/23

- późnośredniowieczny mur obronny

Badania archeologiczne związane z renowacją murów obronnych, przeprowadzone przez dr. Mirosława J. Hoffmana. Finansowane przez Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie. Przebadano powierzchnię 15 m².

OLSZTYN-Stare Miasto,

st. XXIV
(ul. Okopowa 17),
AZP 24-61/24

- miasto późnośredniowieczne i nowożytnie (XV-XX w.)

Badania wykopaliskowe, wyprzedzające inwestycję budowlaną, przeprowadzone w dniach od 17 do 21 września przez mgr. Adama Mackiewicza (ARCHEO-ADAM). Finansowane przez inwestora prywatnego – J. Sabbagha. Drugi sezon badań.

Badaniami objęto teren działki budowlanej przy ul. Okopowej (dawna posesja nr 17 we wschodniej pierzei ul. Okopowej, obecnie nr 13). Wykop 10C (kontynuacja wykopów 10A i 10B z lat ubiegłych) miał wymiary 10,2 x 7,5 m. Przebadano powierzchnię 77,52 m².

Głównym celem prac było odsłonięcie i zadokumentowanie relikwów fundamentów budynku rozebranego po 1965 r. oraz uchwycenie stratygrafii warstw kulturowych na badanym terenie, zwłaszcza w części wschodniej działki, czyli tam, gdzie nowożytny budynek był niepodpiwniczony. Niestety zamierzenie to powiodło się tylko połowicznie, ponieważ w miejscu tym w latach 60. wzniesiono prowizorycznie garaże, w których użytkownicy samowolnie wykonali betonowe kanały samochodowe, co praktycznie całkowicie zniszczyło nawarstwienia kulturowe, nawet w pierwotnie niepodpiwniczonej części budynku. Uchwycenie wcześniejszych nawarstwień stratygraficznych było możliwe jedynie w samym profilu południowo-wschodnim i to zaledwie na odcinku 5,5 m, przy całkowitej szerokości wykopu 7,6 m. Skraj południowy na odcinku około 2 m został zniszczony podczas wykonywania izolacji sąsiedniego, nowo wzniesionego budynku (prace te przeprowadzono już po wzniesieniu budynku bez nadzoru archeologa, pomimo że wykop właściwy pod sam budynek objęty był badaniami archeologicznymi). Uchwycenie nawarstwień kulturowych wcześniejszych niż nowożytnie w części zachodniej terenu było mało prawdopodobne ze względu na podpiwniczenie zachodniej części nowożytnego budynku przy ul. Okopowej. Współczesne wykopy pod kanalizację i przewody telekomunikacyjne, które wykonywano bez nadzoru archeologicznego, doprowadziły do zniszczenia nawarstwień kulturowych również we wschodniej pierzei ul. Okopowej. W wykopie archeologicznym stwierdzono obecność fundamentów po rozebranych budynku, wraz z zachowanym fragmentem piwniczki w części zachodniej. Ponad fragmentami fundamentów zalegała warstwa niwelacyjno-gruzowiskowa, powstała po rozebraniu garaży i w trakcie budowy sąsiadującego od południa budynku. Tak więc w wyniku przeprowadzonych badań udało się uchwycić dobrze zachowane fragmenty piwnicy budynku z 2 połowy XIX wieku. Oczyszczono i zadokumentowano profil południowo-wschodni oraz sporządzono rzut poziomy wykopu, a także przekrój przez zachowane elementy architektoniczne z południowego wschodu na północny zachód. Na obszarze całego wykopu prace doprowadzono do calca, którym był zbity, żółty piasek, gdzieś tam przemieszany z gliną.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w archiwum PSOZ w Olsztynie.

Badania nie będą kontynuowane.

OLSZTYN-Stare Miasto,

st. XXIV
(ul. Okopowa 18, 19),
AZP 24-61/24

- miasto późnośredniowieczne i nowożytnie (XV-XX w.)

Badania przeprowadzone w dniach od 5 do 27 listopada przez mgr mgr H. Mackiewicz i Adama Mackiewicza (ARCHEO-ADAM). Finansowane przez inwestorów prywatnych B. Rokitę i Z. Bernatowskiego. Pierwszy sezon badań. Wykopy oznaczone numerami 10A-C zlokalizowano na terenie działek budowlanych (numery geodezyjne 79/2 i 79/3) we wschodniej pierzei ul. Okopowej.

Odsłonięto relikwty fundamentów i piwnic budynków 18 i 19 (wg starej numeracji). Odkryto i zadokumentowano fragment bruku pierwotnej ulicy Podwale, przesuniętej o około 5 m na zachód w stosunku do obecnej. Uchwycenie tego fragmentu oraz zachodniego skraj spalonego budynku o szerokości 8 m, usytuowanego kalenicowo do ul. Kollątaja zdają się potwierdzać tezę, że głębokość parceli średniowiecznej przy ul. Kollątaja wynosiła 23 m (około 5 prętów), a szerokość 8 m (nieco poniżej 2 prętów), tj. mniej więcej tyle, ile głębokość

i szerokość działek na tyłach bloku przyrynkowego. W części południowej wykopu odsłonięto relikty zabudowy gospodarczej, być może szopy, o prymitywnej konstrukcji plecionkowej bądź szalunkowej. Uchwycono także tzw. miedzuch, czyli skrót szerokości 1,5 m, biegnący w poprzek zabudowy parceli lub półparceli. W wykopie 10C odkryto jedynie fragment ściany fundamentowej budynku XIX-wiecznego, większość nawarstwień kulturowych bowiem została w tym miejscu zniszczona wskutek budowy garaży. Nawarstwienia kulturowe, które można określić jako średniowieczne, zarejestrowano tylko w profilu wschodnim, w odległości około 0,4 m od ściany. Istniejący tu wcześniej budynek w swej wschodniej części nie był podpiwniczony, natrafiono natomiast na pozostałości piwnicy w jego części zachodniej. Piwnica była przesklepiona kolebkowo i w przeciwieństwie do budynków zadokumentowanych w wykopach 10A i 10B nie miała trwałej posadzki (mogła mieć podłogę drewnianą, która uległa destrukcji). Na stanowisku znaleziono fragmenty naczyń ceramicznych reprezentujące szerokie spektrum chronologiczne – od późnego średniowiecza po początek XX w. (naczynia XIV- i XV-wieczne wypalane były w atmosferze redukcyjnej), fragmenty kafla oraz oprawkę kościaną o doskonale wypracowanej powierzchni.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w PSOZ oraz Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie.

OLSZTYN-Stare Miasto,
st. XXIV (ratusz),
AZP 24-61/24

• miasto późnośredniowieczne i nowożytny (XV-XX w.)

Nadzory archeologiczne przy pracach remontowych i uzbrojeniowych w obrębie i wokół ratusza, przeprowadzone przez mgr. Adama Mackiewicza (ARCHEO-ADAM). Finansowane przez Wojewódzką Bibliotekę Publiczną w Olsztynie za pośrednictwem WPUI Olsztyn. Pierwszy sezon badań.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w archiwum PSOZ w Olsztynie.

Olsztyn-Stare Miasto,
st. XXIV(ul. StaromiejskaV,
wykop 14/245)

patrz: okres nowożytny

Opalenie, st. 3,
gm. Gniew, woj. gdańskie

patrz: wczesne średniowiecze

OSTRÓDA, st. I,
gm. loco,
woj. olsztyńskie,
AZP 25-56/27

• ratusz gotycki i nowożytny (XV-XX w.)

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 30 lipca do 10 września przez mgr. Hannę Mackiewicz i Adama Mackiewicza (ARCHEO-ADAM). Finansowane przez Urząd Miejski w Ostródzie. Pierwszy sezon badań. Wykop oznaczony numerem 7 usytuowano w zachodniej części pl. Tysiąclecia.

Odsłonięto wschodnią część ratusza gotyckiego z XV w. Stwierdzono, że był on zorientowany po osi wschód-zachód, miał około 220 m² (10,68 x 21,35 m) powierzchni i był posadowiony na solidnych fundamentach ceglano-kamiennych łączonych na zaprawę wapienną. Potwierdzono fakt, że w XVII w. wznoszono wokół ratusza tzw. budy rzemieślnicze i jarmarczne, które zlikwidowano dopiero po pożarze w 1788 r. Ratusz nowożytny, wzniesiony w 1792 r. na słabych fundamentach kamiennych szerokości 1,1 m, łączonych na glinę, miał 364 m² powierzchni, założony był na planie prostokąta o wymiarach 14 x 26 m i był niepodpiwniczony. Orientacja budynku została zmieniona na północno-południową. Na podstawie odsłoniętych fragmentów ratusza gotyckiego ustalono, że w średniowieczu modulem miary długości w Ostródzie była stopa o wartości 0,305 m. Pozyskano duży zbiór zabytków ruchomych: fragmenty naczyń ceramicznych (wyklejono wiele form i typów), kafla miskowych (nieliczne) i plicinowych (wiele całych), fajek ceramicznych, przedmiotów ze szkła oraz 3 monety (trojak królewski koronny z 1684 r. i 2 szelągi toruńskie: z 1762 i 1763 r.). Z zabytków wydzielonych wymienić należy: 2 fragmenty jednego grzebienia kościanego, fragment zabawki w postaci tylnej części barana glinianego, fragment mosiężnej sprzączki do pasa oraz kilka silnie skorodowanych, niecharakterystycznych przedmiotów żelaznych. Ponadto znaleziono wiele fragmentów kości zwierzęcych.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w PSOZ oraz Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie.